

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 595/2022
03.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници по тужби тужиоца Агенције за вођење спорова у поступку приватизације, Београд, чији су пуномоћници Велибор Ерор и Никола Јоловић, адвокати у ..., против тужених: 1) АА из ... и 2) ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Милорад Ђорђевић, адвокат у ..., ради исплате, вредност спора 1.400.000,00 евра у динарској противвредности, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 1Пж 5344/21 од 17.11.2021. године, у седници већа одржаној дана 03.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда 1Пж 5344/21 од 17.11.2021. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду бр. 2П 4994/2018 од 10.02.2021. године у ставу I изреке одбијен је тужбени захтев да тужени солидарно плате тужиоцу износ од 1.400.000,00 EUR са каматом обрачунатом по стопи Европске централне банке почев од 26.12.2011. године до 25.12.2012. године, а од 25.12.2012. године до исплате са законском затезном каматом, све у динарској противвредности по средњом курсу НБС на дан исплате. У ставу II изреке обавезан је тужилац да туженима накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.068.420,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда 1Пж 5344/21 од 17.11.2021. године одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена наведена првостепена пресуда.

Против правоснажне другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду по одредби члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр.72/11... 18/20) Врховни касациони суд је одлучио да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку није учињена апсолутно битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Предмет тужбеног захтева је исплата уговорне казне због неиспуњења уговорних обавеза, у износу од 1.400.000 евра са затезном каматом.

Према утврђеном чињеничном стању на ком су засноване нижестепене пресуде, правни претходник тужиоца, Агенција за приватизацију, и правни претходник тужених, сада пок.ВВ, су дана 20.07.2004. године закључили Уговор о продаји друштвеног капитала ДП „Фабрика уља“ из Крушевца путем јавног тендера. Предмет продаје је 70% друштвеног капитала субјекта приватизације за купопродајну цену од 30.000,00 еура. Уговором је, између осталих, предвиђена и обавеза правног претходника тужених да инвестира у субјект приватизације у складу са инвестиционим програмом у укупном износу инвестиционе обавезе, а инвестицијама се у складу са програмом сматрају само улози којима се повећава основни капитал субјекта приватизације, а инвестирање се може делимично извршити и у виду кредита датог од стране купца или његовог матичног односно неког од његових зависних предузећа (чл. 8.1.1. уговора), док неиспуњење преузетих обавеза повлачи могућност наплате уговорне казне у износима процентуално утврђеним за неиспуњење или повреду појединачно наведених уговорних обавеза (чл. 8.4. уговора), с тим да ће се у случају делимичног извршења обавеза предвиђени износ уговорне казне умањити сразмерно неиспуњеним обавезама. Дана 07.11.2008. године закључен је Уговор о изменама и допунама Уговора о продаји друштвеног капитала којим су предвиђене измене инвестиционог програма тако што су предвиђене обавезе правног претходника тужених да у четвртој години изгради фабрику за производњу рафинисаних биљних уља и метил естра биљних уља капацитета 30.000 тона годишње, све у укупном износу од 1.400.000,00 еура. Правни претходник тужиоца је дана 26.08.2011. године дописом обавестио купца да је потребно да у року од 60 дана под претњом наплате уговорне казне достави доказе да је прибављена употребна дозвола за рад „Фабрике биодизела“ која је предмет извршења инвестиционе обавезе за четврту годину важења уговора. У обавештењу о раскиду због неиспуњења уговора о продаји друштвеног капитала од 22.11.2011. године правни претходник тужиоца је констатовао да је прави претходник тужених преузео обавезу инвестирања у изградњу фабрике за производњу рафинисаних биљних уља капацитета 30.000 тона у износу од 1.400.000,00 евра и да је контролом утврђено да није извршио наведену обавезу ни у накнадно остављеном року, те је донео одлуку да се наведени уговор сматра раскинутим због неиспуњења и да се покрене поступак наплате уговорне казне. Правни претходник тужиоца је донео одлуку да се Уговор има сматрати раскинутим због неиспуњења у складу са чланом 41а став 1. тачка 2. Закона о приватизацији и позвао је правног претходника да плати уговорну казну у укупном износу предвиђеном чланом 8.4.1 Уговора о продаји друштвеног капитала ДП „Фабрика уља“ Крушевца. Обавештен је правни претходник тужених о раскиду уговора о продаји друштвеног капитала од стране Агенције за приватизацију 26.12.2011. године, а као разлог је наведено неизвршење обавеза купца из члана 8.1 и 8.3 Уговора. Наводи тужиоца у поступку тичу се чињенице да правни претходник тужених није доставио употребну дозволу за рад Фабрике биодизела, као основа за раскид уговора и захтева за плаћање уговорне казне. Првостепени суд је закључио да је уговором дефинисана обавеза купца капитала да инвестира у субјект приватизације 1.400.000,00 евра и то за улагање у Фабрику биодизела капацитета 30.000,00 тона годишње, а да није уговорена обавеза да обезбеди употребу дозволу за рад Фабрике биодизела, нити се до тог закључка може доћи тумачењем уговорних одредаба које се односе на купчеве обавезе. Иако се из Извештаја о извршавању обавеза из уговора од 08.04.2011. године и дописа правног претходника тужених од 21.12.2011. године закључује да је правни претходник тужених предузимао радње ради

прибављања употребне дозволе за Фабрику биодизела, и упутио захтев правном претходнику тужиоца да га ослободи обавезе достављања доказа да је прибавио дозволу, те је Агенција и оставила додатни рок да прибави дозволу, није уговорена обавеза плаћања уговорне казне због недостављања употребне дозволе. Током поступка је из допуне мишљења ревизора АД Плима од 08.11.2010. године утврђено да је купац друштвеног капитала извршио обавезу инвестиционог улагања за четврту и пету годину инвестирања, те да према пројектованом капацитету фабрика за производњу биодизела и нова пресаона за производњу јестивог уља могу производити количине утврђене Уговором о продаји друштвеног капитала и да је купац предао потребну документацију надлежном Министарству ради добијања потребних дозвола, а да до издавања извештаја дозволе нису добијене. Из извештаја о извршавању обавеза из Уговора о продаји друштвеног капитала ДП „Фабрика уља“ Крушевац од 08.04.2011. године утврђено је да је купац дана 28.06.2010. године доставио извештај ревизора Србо Аудит ДОО Београд у коме је наведено да је фабрика биодизела пуштена у пробну производњу, односно да је до момента издавања извештаја произведено 9.976 кг биодизела, те да је дана 01.11.2010. године достављена допуна извештаја ревизора о испуњености услова за четврту и пету годину извештавања, да је ревизор потврдио да је инвестициона обавеза за четврту и пету годину извршена пуштањем у редовну производњу фабрике биодизела уз доказивање постигнутог капацитета производње и достављања одговарајућих дозвола за рад уз плаћање обавезе у целости добављачу. На основу наведеног извештаја Агенција за приватизацију је донела одлуку да се врате банкарске гаранције издате за добро извршење посла.

На темељу тако утврђених чињеница нижестепени судови су закључили да је правни претходник тужених у свему извршио своју уговорну обавезу инвестирања у субјект приватизације, у уговором утврђеном износу, којим разложима се правни претходник тужиоца и руководио у доношењу одлуке да се гаранција за добро извршење посла врати банци гаранту, те да ниједном одредбом уговора није утврђена обавеза купца капитала да прибављеном употребном дозволом за рад предмета инвестирања доказује да је извршио своју уговорну обавезу инвестирања, нити је недостављање таквих доказа санкционисано уговорном казном. Посебно овај суд указује да према постојећој законској регулативи купац друштвеног капитала субјекта приватизације не може у формално правном смислу ни бити инвеститор производног погона у субјекту приватизације, па у таквој ситуацији не може бити ни обвезник прибављања употребне дозволе за рад изграђеног погона Фабрике биодизела, чак и да је уговором била стипулисана таква обавеза купца капитала, а чињеница је да није.

По налажењу Врховног касационог суда, правилна је побијана одлука другостепеног суда, уз образложење које прихвата и ревизијски суд, чија правилност ревизијским наводима није доведе у сумњу.

Неосновани су ревизијски наводи да је побијаном одлуком погрешно примењено материјално право, и то одредба члана 99. Закона о облигационим односима.

Наиме, према одредби члана 262. став 1. Закона о облигационим односима, поверилац у обавезном односу је овлашћен да од дужника захтева испуњење обавезе, а дужник је дужан испунити је савесно у свему како она гласи. Одредбом чл.270 ст.1 истог Закона прописано је да поверилац и дужник могу уговорити да ће дужник платити повериоцу одређени новчани износ или прибавити неку другу материјалну корист ако не испуни своју обавезу или ако задоцни са њеним испуњењем (уговорна

казна). Дакле, уговорна казна претпоставља постојање уговорне обавезе, односно главне обавезе чија повреда претпоставља услов за њену исплату. У конкретном случају, правни претходници парничних станака су били у уговорном односу, на основу кога је обавеза правног претходника тужених, као купца капитала, у четвртој години била да изгради фабрику за производњу рафинисаних биљних уља и метил естра биљних уља капацитета 30.000 тона годишње, све у укупном износу од 1.400.000,00 еура, те је из изведених доказа током поступка несумњиво утврђено да је купац капитала своју инвестициону обавезу извршио и то не средствима која су у целости исплаћена из уговора о кредиту (уговор о кредиту сходно налазу вештака се односи на износ од 1.200.000,00 евра). Стога, како уговором о продаји друштвеног капитала ДП „Фабрика уља“ из Крушевца и изменама и допунама уговора, међу обавезама које је купац био дужан да изврши, нису биле уговорене и обавезе прибављања употребне дозвола за рад Фабрике биодизела нити достављања ревизорског извештаја за доказ да је дозвола прибављена, то је потраживање тужиоца на име уговорне казне због неиспуњења обавеза које нису уговорене правилно оцењено као неосновано.

По налажењу ревизијског суда споразум о уговорној казни и права која произилазе из наведеног споразума се не могу тумачити на начин на који то указује ревидент, позивајући се на заједничку намеру уговарача и циљ уговора о продаји друштвеног капитала субјекта приватизације који се остварује тек у моменту када се предмет инвестирања стави у функцију обављања делатности субјекта приватизације као привредног субјекта. Купац капитала је своју инвестициону обавезу, за чије неиспуњење је предвиђена предметна уговорна казна, према утврђеном чињеничном стању извршио. Предметна фабрика је пуштена у пробну производњу, извршена је и провера капацитета линије за производњу, те је утврђено да је могуће производити уговорене количине, а донета је и одлука да се врате банкарске гаранције издате за добро извршење посла. Стога се не може говорити о неиспуњењу уговорних обавеза, чије је преузимање представљало стварну вољу уговорних страна, нити се тужени могу обавезати на исплату уговорне казне за неизвршавање обавеза које нису биле предмет уговора.

Оценом преосталих ревизијских навода тужиоца произлази да исти понавља наводе изнете у жалби, на које је образложено одговорено у другостепеној одлуци и које разлоге Врховни касациони суд у битном прихвата.

Према томе, како не стоје за основане разлози због којих је ревизија изјављена, као ни разлози на које пази по службеној дужности, Врховни касациони суд је на основу процесних овлашћења из члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа - судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић